

ΕΝΟΤΗΤΑ 1^η

ΠΑΤΡΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Ο Κλαύδιος Αιλιανός (175-235 μ.Χ.) ήταν συγγραφέας και διδάσκαλος της ρητορικής. Γεννήθηκε στην Πραίνεστο (πόλη κοντά στη Ρώμη). Διδάχτηκε τα ελληνικά γράμματα από τον σοφιστή Πausανία και έγραψε στην ελληνική γλώσσα τα δικά του έργα.

ΣΧΟΛΙΑ

Ένα από τα κυριότερα έργα του είναι η Ποικίλη ιστορία. Στο έργο αυτό υπάρχουν διάφορες ιστορίες που αναφέρονται στη συμπεριφορά των ζώων και σε διάφορες συνήθειες λαών. Στην ενότητα αυτή θα μελετήσουμε την ιστορία ενός πατέρα που προσπαθεί να ελέγξει τον απείθαρχο γιο του. Παρά τις προσπάθειές του, ο γιός του δεν συνετίστηκε, ο πατέρας του τον οδήγησε στο δικαστήριο ζητώντας από τους δικαστές να του επιβληθεί θανατική ποινή. Οι δικαστές έκπληκτοι παρέπεμψαν την υπόθεση στον βασιλιά Αρταξέρξη. Ο βασιλιάς αποφάσισε να ορίσει τον άνδρα βασιλικό δικαστή και απάλλαξε τον νεαρό από την τιμωρία.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Συμφωνείτε με την τιμωρία που προτείνει ο πατέρας για τον γιο του; Θεωρείτε ότι εξυπηρετεί τον στόχο της συμμόρφωσης του παιδιού;
2. Στις σύγχρονες δημοκρατίες η θανατική ποινή θεωρείται ότι προσβάλλει τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ποια είναι η γνώμη σας πάνω σε αυτό το θέμα και γιατί πιστεύετε ότι συμβαίνει;

I. Παράλληλο κείμενο

Ενώ οι Πέρσες λεηλατούσαν την Ελλάδα, ο Πausανίας, ο στρατηγός των Λακεδαιμονίων, αφού πήρε πεντακόσια χρυσά τάλαντα (αφού δωροδοκήθηκε με πεντακόσια χρυσά τάλαντα) από τον Ξέρξη, σκόπευε να προδώσει τη Σπάρτη. Όταν αυτός αποκαλύφθηκε, ο πατέρας του, ο Αγησίλαος, τον καταδίωξε μαζί με άλλους ως το ναό της Χαλκιοίκου Αθηνάς, και τις πόρτες του ιερού αφού έφραξε με πέτρες, τον εξόντωσε με πείνα· επίσης η μητέρα του πέταξε το σώμα του άταφο, όπως (εξιστορεί) ο Χρύσερμος στο δεύτερο βιβλίο των Ιστορικών του.

Πλούταρχος, Συναγωγή ιστοριών παραλλήλων ελληνικῶν καὶ ῥωμαικῶν 308 Β

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ-ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις με τον κατάλληλο τύπο της οριστικής των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

- α. Οί γεωργοί τοὺς ἀγρούς
(θερατεύω, πρκ.).
- β. Τοὺς ἀγγέλους τούτου ἐγὼ οὐκ
(δέχομαι, αόρ.).
- γ. Οὗτοι πρὸς βασιλέως θύραις
..... (τάττομαι, υπερσ.).
- δ. Οἱ δὲ πάντα τάναντία (πράττω, πρτ.).
- ε. Τί ἐν τῷ πίνακι (γράφω, πρκ.), ὧ παῖδες;
- στ. Ἀλέξανδρος ὑπὸ Ἀριστοτέλους
..... (παιδεύομαι, υπερσ.).
- ζ. Καὶ οἱ ἔσχατοι (εἰμί, μέλλ.) πρῶτοι.
- η. Ὑμεῖς τῷ Κλεάρχῳ ταῦτα
(συμβουλεύω, πρκ.).
- θ. Οἱ Ἕλληνες τοὺς ξένους βαρβάρους
..... (ὀνομάζω, πρτ.).
- ι. Κῦρος τοῖς στρατιώταις
(παρακελεύομαι, αόρ.).
- ια. Οἱ ἀλιεῖς πολλοὺς ἰχθῦς (ἀλιεύω, αόρ.).

2. Να συμπληρώσετε τα κενά των ακόλουθων προτάσεων με την κατάλληλη πτώση των λέξεων που είναι στην παρένθεση.

- α. Τὸν (πολίτης) ψυχὴν τῆς πολιτείας νομίζομεν.
- β. Οἱ (σοφιστής) οὐ διελέγοντο τοῖς μὴ ἔχουσι χρήματα.
- γ. Σὺ παιδείας, σωφροσύνης καὶ (δόξα) ἐπιθυμεῖς.
- δ. Τοῖς οὐκ ἐπεβούλευεν Ἀγησίλαος (γέρον).
- ε. Ζεὺς τοῖς ἐπολέμησε (γίγας).
- στ. Ἐν ταῖς πολλοὶ ναοὶ εἰσὶν (πόλις).
- ζ. Ἐν ταῖς πόλεσι πολλὰ ἐπιτήδεια εὖρον (οὔτος).
- η. Τὸ ἀξίωμα τῶν ἐστὶν ἱερόν (δικαστής).
- θ. Λέων ἐπετίθετο τῇ (ἔλαφος).
- ι. Ἀνθρωπὸς τις ἐπλησίασε τῷ τοῦ Περικλέους (οἶκος).

3. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις με τον κατάλληλο τύπο του απαρεμφάτου των ρημάτων που είναι σε παρένθεση.

- α. Τίς βούλεται ; (ἀγορεύω, αόρ.).
- β. Κελεύω τοὺς πολεμίους (φυλάττομαι, αόρ.).

γ. Ἦλθον τὸν στρατηγὸν

(θαυμάζω, πρκ.).

δ. Οἶμαι οὐδένα τῶν θεῶν (εἰμί, ενεστ.) κακόν.

ε. Ἐνόμιζε καλῶς τοὺς παῖδας (παιδεύω, πρκ.).

4. Να σχηματίσετε τη γενική και δοτική ενικού των παρακάτω ουσιαστικών.

<i>ΟΝΟΜΑΤΑ</i>	<i>ΓΕΝΙΚΗ ΕΝΙΚΟΥ</i>	<i>ΔΟΤΙΚΗ ΕΝΙΚΟΥ</i>
θάλασσα		
συμφοιτητής		
ψυχή		
ὄρκος		
δένδρον		

5. Να σχηματίσετε τα απαρέμφατα τα οποία λείπουν από τον παρακάτω πίνακα.

<i>ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ</i>	<i>ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ</i>	<i>ΑΟΡΙΣΤΟΣ</i>	<i>ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ</i>
λύειν			
	ἐκστρατεύσειν		
		διαπράξαι	
κηρύττειν			

3. Να εντοπίσετε στις παρακάτω προτάσεις το ρήμα, το υποκείμενο, και όπου υπάρχουν, το κατηγορούμενο ή το αντικείμενο.

A. Μικρός ἐστὶν οὗτος ὁ οἶκος.

B. Προμηθεὺς ἔδωκε τοῖς ἀνθρώποις τὸ πῦρ.

Γ. Ὁ βίος βραχύς ἐστι.

Δ. Οὗτος λέγει ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2^η

ΤΟ ΤΕΧΝΑΣΜΑ ΤΟΥ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Ο Πλούταρχος (περ. 50-120 μ.Χ.) ήταν Έλληνας ιστορικός, βιογράφος, φιλόσοφος και δοκιμιογράφος. Γεννήθηκε στη Χαιρώνεια της Βοιωτίας όπου και έλαβε τις πρώτες του γνώσεις. Η μόρφωσή του συνεχίστηκε στην Αθήνα. Αγαπούσε ιδιαίτερα τη φιλοσοφία και τα μαθηματικά. Το έργο του Πλουτάρχου χωρίζεται σε δύο κατηγορίες: στα *Ηθικά* και στους *Παραλλήλους βίους*.

ΚΕΙΜΕΝΟ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
<p>Ἄλλ' ἐπεὶ ὁ στόλος τῶν πολεμίων προσφερόμενος τῇ Ἀττικῇ κατὰ τὸ Φαληρικόν ἀπέκρουσεν τοὺς πέριξ αἰγιαλοὺς, πάλιν ἐπάπταινον οἱ Πελοποννήσιοι πρὸς τὸν Ἴσθμόν. Ἔνθα δὴ ὁ Θεμιστοκλῆς ἐβουλεύετο καί συνετίθει τὴν πραγματείαν περὶ τὸν Σίκιννον. Ἦν δέ τῷ μὲν γένει Πέρσης ὁ Σίκιννος, αἰχμάλωτος, εὐνοῦς δέ τῷ Θεμιστοκλεῖ καί παιδαγωγός τῶν τέκνων αὐτοῦ. Τοῦτον ἐκπέμπει κρυφά πρὸς τὸν Ξέρξην, κελεύσας λέγειν ὅτι ὁ Θεμιστοκλῆς ὁ στρατηγός τῶν Ἀθηναίων αἰρούμενος τὰ βασιλέως ἐξαγγέλλει πρῶτος αὐτῷ τούς Ἕλληνας ἀποδιδράσκοντας, καί διακελεύεται ἐπιθέσθαι ἐν ᾧ ταραττονται ὄντες χωρὶς τῶν πεζῶν ΓΙΑΝΝΟΥΤΣΟΥ Μ. ΛΑΓΙΟΠΟΥΛΟΥ Μ.</p>	<p>Αλλά όταν ο στόλος των εχθρών πλησιάζοντας την Αττική από τη πλευρά του Φαλήρου απέκλεισε τις γύρω παραλίες, οι Πελοποννήσιοι φοβισμένοι ξανασκέφτονταν να αποπλεύσουν για τον Ισθμό. Ενώ έτσι είχε η κατάσταση ο Θεμιστοκλής σκεφτόταν και κατάστρωνε το σχέδιο του το σχετικό με τον Σίκιννο. Ο Σίκιννος ήταν Πέρσης στην καταγωγή, αιχμάλωτος, φιλικός στο Θεμιστοκλή και παιδαγωγός των παιδιών του. Αυτόν λοιπόν στέλνει κρυφά στο Ξέρξη, αφού τον προέτρεψε να πει ὅτι ο Θεμιστοκλής, ο στρατηγός των Αθηναίων, παίρνοντας το μέρος του βασιλιά του στέλνει πρώτος την πληροφορία ὅτι οι Έλληνες προσπαθούν να ξεφύγουν, και τον συμβουλεύει να τους επιτεθεί, ενώ βρίσκονται σε σύγχυση χωρίς το πεζικό</p>

καί διαφθειραί
 τήν ναυτικήν δύναμιν.
 Ὁ δέ Ξέρξης δεξάμενος ταῦτα
 ὡς ἀπ' εὐνοίας λελεγμένα

ἤσθη καί εὐθύς ἐξέφερε
 πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῶν νεῶν
 διαζῶσαι τὰς νήσους
 ἀναχθέντας ἤδη διακοσίαις
 ναυσίν,
 ὅπως μηδεὶς τῶν πολεμίων
 ἐκφύγοι.

και να εξοντώσει
 την ναυτική τους δύναμη.
 Ο Ξέρξης επειδή δέχτηκε αυτά
 πιστεύοντας ότι είχαν λεχθεί με
 φιλική διάθεση
 ευχαριστήθηκε και αμέσως διέταξε
 τους κυβερνήτες των πλοίων
 να περικυκλώσουν τα νησιά
 αφού αποπλεύσουν με διακόσια
 πλοία,
 για να μη ξεφύγει κανείς από τους
 εχθρούς.

ΣΧΟΛΙΑ

Το κείμενο της ενότητας αναφέρεται στον Θεμιστοκλή. Ο Θεμιστοκλής ήταν μία από τις μεγαλύτερες πολιτικές και στρατιωτικές φυσιογνωμίες της αρχαίας Ελλάδας. Ο Πλούταρχος παρουσιάζει το τέχνασμα του Θεμιστοκλή με το οποίο κατάφερε να πείσει τους Πέρσες να αποκλείσουν τον ελληνικό στόλο στα στενά της Σαλαμίνας. Με τον τρόπο αυτό θα γινόταν εκεί η ναυμαχία, στο μέρος δηλαδή που ο Θεμιστοκλής θεωρούσε ότι οι Έλληνες θα είχαν πλεονέκτημα. Κατάφερε να πείσει τον Ξέρξη, βασιλιά των Περσών, πως τασσόταν με το μέρος του. Τον ενημέρωσε ότι οι Έλληνες πρόκειται να αποπλεύσουν για τον Ισθμό, διότι στη Σαλαμίνα δεν θα είχαν την υποστήριξη του πεζικού. Ο Ξέρξης νόμιζε ότι ο Θεμιστοκλής ήταν με το μέρος του και ότι μπορούσε να καταστρέψει τον ελληνικό στόλο.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Ποιο ήταν το τέχνασμα που επινόησε ο Θεμιστοκλής για να ξεγελάσει τον βασιλιά των Περσών;
2. Πως θα χαρακτηρίζατε τον Θεμιστοκλή; Θα λέγατε ότι η στρατηγική του ήταν ριψοκίνδυνη;

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ – ΣΗΜΑΣΙΕΣ

- **το λογίδιον** : μικρός μύθος ή διήγηση
- **η λέξις** : 1.ομιλία 2. λέξη ή φράση
- **λεκτικός**: ικανός ή αρμόδιος στο λόγο